

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, év-negyedre 3 ft 6 ö.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztésy Pál urak kereskedésében, hol egyes szá-mok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: Belső-tordaútea 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

Előfizetési feltételek

„Kolozs. Közlöny“

1872-iki folyamára:

11 hóra 11 ft 6 ö.

félévre 6 „ „ „

évnegyedre 3 „ „ „

egy hóra 1 „ „ „

Az előfizetés minden hó 15-től megújítható.

Előfizetéseket helyben elfogad: a szerkesztő-ség, Demjén László ur könyv- és Keresztésy Pál

úri papirkereskedésében, ahol az előfizetőknek külön papírtárolók is vannak.

Az előfizetési pénzek a szerkesztőséghez küldendőek be.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

A horvát „nemzeti-párt“ bizalmi férfainak emlékiratáról.

Pest, január 30.

t. Mint tudjuk a magyar parlament — ép Deák Ferencz indítványára fehér lapot adott volt a horvátoknak, a melyre a társországok közvéleményét képviselő akkori többség vezérferfiak reá irták az újabb időbeli „háromgy királyság“ belautonomiáját, függetlenségét. Oly közjogi alapot igyekeztek az említett horvát vezérferfiak akkoron megvetni, mely nemsak a keblj önkormányzatot biztosítsa, hanem a meglehetősen szegény országos-kák nemzetgazdasági fejlődését is eszközölvén képessé tegye a vármegyeyeni „királyságot“ saját közkormányzati költségeinek fedezésére s egyszersmind arra, hogy a Magyarországgal közös ügyekből származó köteleknek is tőle kitelhetőleg eleget tehessen.

A magyar törvényhozás bizony számíthatott arra, hogy a carta bianca-ra tett feltételek hosszú időkre megszilárdították a 800-dos testvéri összetartozás kapását; sőt meg lehetett arról győződve, miután az „anyaország“ nemsak a legújabb keleti pactum alkalmából, hozott 2 milliót meghaladó, évenkénti anyagi áldozatot, hanem a magyar vasut-hálózat kiépítésénél is nevezetesen kedvezményekben részesíté a társországokat; továbbá Fiumét és a Határőrvidéket illető intézkedésekben sem téveszté egy percig se szem elől Horvátország érdekeit, jogos igényeit.

Azonban a nemzeti visszavonás magva, melyett hazánk ellenei vetettek volt el a magyar földre — kiesirázott amott Lajthán tul is, és nagyra nőtt vala a szláv foederalismus vetése. E buja zöldelés ott tul, magára vonta a hazánkban működő szláv izgatók tekintetét is. Minden uton módon szíták az elégtelenséget a mi társországaink népe közt is, minek: horvát kormányválság, a zágrábi gyűlés feloszlatása, s egy erős, ugynevezett „nemzeti párt“ felülkerekedése lettek fanyar gyümölcsei.

Körántsem hisszük, hogy a nemzeti párt vezérferfiak mindannyian politikai légvárak építésén

TÁRCZA.

Egy franciaia álma.

II.

A mint az épület bensejét bejártuk, a mely a mint mondanám a nevelés különböző cyclusaira van felosztva jelen voltam az ünnepélyen, a melyet időről időre megtartanak a történelem és tudomány mindenik osztályában. Ha nem csalódom Athénben voltunk. Előtünk állott Acropolis egy sziklacsucson, melyet templomok, emlékoszlopok, bronz és márvány istenek ékesítettek. Nyugotra a Pericles által alkotott propyleak nyultak. A nevendék ifjuság görögösön felöltözve s görögül beszélve sétált a városban vagy a Piré-i, Munich-i és Phaler-i kapuk felé irányozta lépéseit. Jóllehet az ember kevésbé, bámul álmain, én megesküdtem ennek a titoknak kulcsát felkeresni.

„A mit ön lát, mondá nekem a bölcs, igen egyszerű. A tapasztalatból meggyőződve arról, hogy a történet legtöbbnyire elmosul az ifjuság emlékezetéből, mi igyekeztünk a történetet megtestesíteni. A mi növendékeink nem csak tanulják a régi korszakokat, hanem abban élnek.

— A köztársaságnak igen gazdagnak kell lenni — kiálték fel — hogy ilyen intézményeknél képes felállítani.

Igen is a köztársaság gazdag, mivel munkás és költségeit maga intézi. Egyébaránt ne csalja ön magát, mert lássa, a mit ön pénzáldozatnak tekint, ellenkezőleg gazdaság. Ha igaz az, a mit nekünk mondanak, a vén Európa államai nagyon gazdagon fizetik kormányukat, míg a köznevelést elhanyagolják. Nálunk

KOLÓZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

törjék fejüket, — annál kevésbbé azt, hogy a Szil-Pétervárról Zágrábba vándorlóok szavaira, biztatásaira sokat adjanak; annyi azonban tény, hogy a tulzók által támasztott áramlat által — lehet, hogy csak pillanatokra — de tova ragadtatták magukat.

Utólagosan kiderül, hogy a horvát nemzeti párt vezérei már akkor bekopogtattak Lónyai grófnál, midőn még el sem foglalta volt a magyar miniszterelnökség székét. Ez egy tünteti fel őket, mint kezdeményezőket, de ugy is, mint a kik a fennlorgó nehézségek elhárítására jó akarattal bírtak. Mi okozta tehát azt, hogy a bécsi megállapodások füstje váltak, s a magyar kormány kényszerítve volt az álg megalakult horvát országgyűlést feloszlatva — ismét magára a nemzet józan-ságára appellálni?

Sokáig az államférfiak eszmecserék fátyla alatt tartattak a nemzeti-párti vezérek követeléseit; most már előtűnik fekszik az „Emlékirat“, melyet Lónyai gróf miniszterelnöknek nyújtottak volt át.

Ebből legelőbb is azt tanuljuk meg, hogy az alkudozó „nemzeti“ek tulajdonkép csak saját szakálukra beszéltek, önfelfogásuk szerint ítélvén meg nemzetük közkívánalmait. A mandatum nélkül eljáró férfiak azokat következőkben sorolják elő:

Horvát- és Szlavonország államjogi összetartozását a magyar koronával nem vonják kétségbe, ez ellen soha se küzdöttek, ezután se teendik; ez nagybecsű, de ugyszólva egyetlen concessio, az emlékiratban — a többi merő követelés.

Követelik az 1868-ki kiegyezési törvény revidisóját — mert az, így szólnak — „nemzeti lételük feltételeit illően számba nem veszi,“ s nemsak a törvény tartalma, de eddigi végrehajtásának módja ellen is van kifogásuk. Hivatkoznak az 1861. máj. 9-ki legf. cs. kir. leiratra, mely világosan elismeri, hogy a „katonai határőrvidék Horvát- és Tótország kiegészítő alkatrészét képezi,“ s ezért ugy vólik, hogy a „háromgy királyság“ államjogi kérdése a határőrvidék képviselőtételének hozzájárulása nélkül jogérvényesen nem szabályozható; utalnak továbbá arra, hogy az 1868. XIX. magyarhoni és I. horvát törvényozikkek hasonlóan elismerik Dalmátország államjogi kapcsolatát Horvátországgal, minélfogva Dalmátország részvéte az ily államjogi kérdések megoldásánál okvetlen szükséges — mégis a kiegyezésnél sem a határ-őrvidék, se Dalmátia képviselőt meg nem hallgattatott. Ez alapon követelik

a katonai határőrvidék mielőbbi meghívatását a zágrábi országgyűlésre.

Követelik továbbá, hogy a kérdés megoldásáig a horvát hatóságok Fiumében maradjanak;

a horvát alapok elkülöníttessenek és kiadás-sanak;

a horvát kormány függetlensége váljék ténynyé;

a bán ne legyen a horvát legfőbb törvény-szék elnöke;

Horvát- és Tótországnak a magyar parlamentben való képviseltetésének módja revidiált-sék, módosíttassék;

a dolog egészen másként áll. Nálunk a kormány színté semmibe sem kerül, s így minden jóvedelmünket a nevelőintézetekre fordítjuk. Így eszekedvén, azt tesszük, a mit kereskedői nyelven jó üzletnek neveznek. Mi egyenesen ifjuságunk nevelési rendszerének tulajdonítjuk azt, hogy sem állandó hadsereg, sem más egyéb, a mik az államokat megdöntik, nincs semmi szükségünk.

Ezek — el is felejtetnek már a nép nevét — nem formálják gyermekeik értelmét és jellemét egy meghatározott kormányforma szerint. Elhatározza levén arra, hogy elfogadják a természet törvényeire és a tudomány elveire alapított szabad nevelés eredményét, hazájok jövőjét a jövő nemzedékek felvilágosodottságá bízják. Az iskola nálók egy alakuló felben levő társadalom; megvannak a maga intézményei szintugy, mint az államnak és csak annak bevezetésül szolgálnak. Jökor megtanítják a növendékeket a demokratia elvére.

A tanítók a tanítványokra semminemű büntetést nem szabnak, s mégis az iskola törvényei ellen való kihágások nem maradnak büntetlen, mivel a nevendékek egymást elítélik. A vétkeseket egy törvényszék elébe állítják, a melynek tanulótsárai által választott tagjai kötelezve érzik magokat részrehajlatlanul igazságot szolgáltatni. Ők tudják, hogy a ki a más jogait megsérti, előbb utóbb az övéket is megsértheti. Két ügyvéd, egyik a vádló, másik a vádlotté egész komolysággal előadják a tényállást. A becsület-bírósg ítéletét mindig tiszteletben tartják és a büntetések, habár szelidek is, annál súlyosabbak, mert nem csak az ítéltől, hanem az egész iskola kárhóztatását fejezik ki.

A tanítványok az épületnek egy más részében laktak; de több tantárgyat együtt hallgatnak a finövendékekkel.

„A mi nevelési rendszerünkben — ugy monda az

az oly közös természetű ügyek, melyek kizárólag Horvát- és Tótországot illetik, például egy vaspálya irányja — az ország határán belől — a zágrábi országgyűlésen döntsék el;

ne csak a bán legyen felelős a horvát országgyűlésnek, hanem azon tanácsosok is osztozzanak a bán személyes felelősségében, kik a köz-igazgatási ágak élén állanak,

végül az átlag-rendszer revidiáltassék, előbb átvizsgáltatván alaposan a kölcsönös fizetések és a vagyon maga; a kérdés eldöntéséig a határőrvidéki erők jóvedelméről se történjék rendelkezés.

A horvát nemzeti párt vezérei mindezekre garantiákat kérnek, s a legfőbbbet abban talál-nak, ha az új kormány közülök nevezettének ki.

Ezeket követelték a horvát „nemzeti“ párt azon alkudozó vezérei, kik, mint maguk mondják, nem bírnak mandatummal, de nemsak Horvát- és Tótország, hanem a határőrvidék és Dalmátország népeinek is üdérén tartják kezöket, az az: a közvélemény kívánatait jól ismerik, átérzik.

Mi ezuttal csak a horvát nemzeti vezérferfiak követeléseit akartuk a lapok t. olvasóival megismertetni, de a reflexióktól tartozkodunk: nem szólnunk még bírálólág ma azért, mert ép most ismét alkudoznak a horvát bizalmi férfiak a magyar miniszterelnökkel; s így ki tudja, a zágrábi országgyűlés újabb hazaküldése nem hatott-e kissé csilapítólag a vérmesekre is; ép ezért a hozzászólás is korai lenne! A követelések megismertetését azért véltük szükségesnek, hogy majd párhuzamot vonva a bécsi és pesti alkudozások közt, a különbséget észlelhessük s biztos alapon vonhassuk le a végkövetkeztetést.

Mi a méltányos kiegyezés létrejöttét reméljük, nemsak azért, mert maguk a horvát nemzetiék is belátják, hogy arra a „három-gy királyság“nak is szüksége van, — hanem reméljük ezt azon okok-nál fogva is, hogy a Hohenwartok letűntek a politikai horizontról, a csehek is neveltségessé tették magukat a foederalisticus államjogi tulhajtásokkal s még az orosz világhatalom is szegre akasztá egy-időre a panslavismus tárogatóját.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Sarajewo. A bosznjak-törökök közt nagy összeesküvést fedeztek fel, tömeges elfogatások történnek.

Zágráb. A horvát nemzeti párt bizalmi férfiai Lónyai miniszterelnökkel együtt fogják Bedekovits bán utódát kijelölni.

Bécs. Az egyenes reichsrathválasztásokról szóló törvény elfogadtatik, de csak akkor fog alkalmaztatni, ha a megválasztott képviselők nem jelennek meg a birodalmi tanácsban.

Cetinje. A porta és Montenegro közt helyreállt a jó barátság, a török egykis területet visszaad a feketehegyieknek.

öreg — mi nagy súlyt fektetünk a nőnem erkölcsi befolyására. Ők osztják ki a jutalmakat: s hogy tetszésüket megnyerjék a mi ifju athlétáink a gymnastikai gyakorlatoknál egyik a más feljül akarja mulni, nem különben jövedező szonokainak megküdenek egymás közt az iskolai hallteremben az ékesszólásban. A minthogy ezekben a nők kitűnő ítélő tehetséggel bírnak; az ő véleményöket kéri ki az ifjak a költészetben, zenében, festészetben. Mint az izlés mesterei, ők jelölik ki és koronázzák meg a jó tetteket is. A mi ifjaink ugy megszokják tanácsot kérdeni a nőktől, tulajdon lelkiismeretök megnyugtatótást keresni azoknak helybenhagyó mosolyában, a kiket bámulnak és kötelességeiket a szépség szeméből olvasni ki.“

Még utolsó szavaira is emlékszem az öreg bölcsnek, a kinek társaságában valék.

„Ha ön hosszasanban élne közöttünk, mondá ő végre — még meglepőbb dolgokat is láthatna. De legyen elég tudnia azt, hogy mi által téptük mi szét azokat a kemény láncokat, a melyek minket egy nyomorteljes és szolgaságára kárhóztatott multhoz kötöttek. A szabad emberek teszik a szabad népet. Meg levén győződve a felől, hogy a legjobb kormány az, a mely létének legkevesebb jelét adja: nem volt-e igazuk a mi atyáinknak, midőn kinek kinek lelkiismeretében keresték a despotismus elleni biztosítékokat? A helyett, hogy az alkotmányt papírosra irták volna, melyet a szél s a polgári egyenlenségek vihára egy idő múlva szétrongyolhattak volna, az ifjuság bronz-keblére vésték be az igaznak és szentnek változhatlan érzését. Röviden kifejezve magamat: nálunk nem az állam ad irányt az iskoláknak, ellenkezőleg az iskolák határozzák meg az államot.

N —

Legújabb táviratok.

Zágráb, jan. 30. A bizalmi férfiak a nemzeti ér-zületű Nugent gróftól óhajják bánul felterjesztetni

A kiegyezési tárgyalások az országgyűlés köz-elebbi ülészaka alatt az elleuzéki klubba átlépett Miha-lovich Károly képviselő kezdette meg. Vuncina és Krestic már Pestre utaztak, Mrazovic csütörtökön követi oda őket. — Az eredmény döntő leendő.

Páris, jan. 30. A budget bizottság:Soubeyrannak, a creditoncier igazgatójának pénzügyi terve mellett nyilatkozott, mely szerint nem kamatozó s 6 év alatt törlesztendő díjkölcsön lenne kibocsátandó négy milliárd frank erejű. Hétfőre az összes párisi bankárok érte-keztetve vannak hiva-e tárgybán Párisi miniszterhez.

Páris, jan. 9. Az „Union“ Chambord gróf egy köriratát teszi közzé, melyben az ekként nyilatkozik: „Ama szívósság, melylyel szavaimat, gondolkodásmó-domat s eszlekményeimmet igyekezem elferdíteni, tiltá-kozásra kényszerít engemet. Ama ellátározásom, hogy Chambordból távozzam titkos avikationalis gondolatké-pen tudatik be nekem. Én nem tartozom számot adni utamról, melyet magam elibe szabtam, de mindazon re-mények hiuk, a melyek talán lételességem elfelejtésére alapulnak. Én soha nem fogok lemondani (abdicalni) soha nem fogok beleegyezni, hogy Franciaország örök-leli birtoka, nagyságának és szabadságának utolsó re-ményét feladja, miután már 40 évig örökötem fölöté és sértetlenül megtartottam nem fogom szenevadni, hogy ismét a cezarismus által fenyegetettség, vagy az anarchia által megtámadtassék, azért, mert az ország boldogsága személyes kérdésekben és nem princípiumokban keres-tetik, stb. Végül azt fejezi ki, hogy elhatározásait semmi sem fogja megingatni, türelmét semmi sem fogja kifá-rasztani és soha nem fogja beleegyezését adni abba, hogy a forradalom legitim királyává legyen.

London, jan. 30. Bright egy birkhami választói-hoz intézett iratában, azon reményét fejezi ki, hogy a kö-zelebbi ülés munkáiban részt fog vehetni Calkuttól je-lentik: Bruchier f. h. 26-án személyesen megtámadta az ellenséget, s azt három erős állásból kiverte, ő maga könnyű sebet kapott.

Páris, jan. 30. Württemberg ide azon tudósítást küldötte, hogy különös diplomatiai képviseltetéséről Pá-risban lemond. — Orosz körökben már vitatkoznak a fölött, ha vajjon a pápával újolag felvétessék-e a di-plomatia érintkezés.

Madrid, jan. 30. Barcellónában az octroi élet-beléptetése miatt nem jelentéktelen csendháborítások történtek.

Skutari, jan. 30. A fölkormányzó visszatért Mon-tenegróból, miután ott minden meghasonlást kiegyen-lített, a porta kárpótlást ad Montenegrónak Nomscho határ helyért.

Berlin, jan. 30. A képviselőház a vallásügyi ak-tust tárgyalta. Falk nyilatkozta, hogy a trónbeszéd-ben érintett előzmények kül- és belokok miatt nem fogat-síttatnak, a már beadott előterjesztésekből a minisz-ter az iskola felügyeleti törvényt fenntartja; más törvé-nyeket illetőleg e pillanatban nem nyilatkozhatik.

Bécs, jan. 30. (Bírod. tan. ülés.) A Lloyd-szerző-dés tárgyalásában a ház a Lloyd-szerződést és Syz ké-pviselőtől az erre vonatkozó s a bizottság által melegen támogatott resolútiót elfogadta, melynél fogva a kormány fölszólíttatik, hogy a Triest és Bombay közötti rendsze-res gőzhajózási közlekedés fenntartása iránt az alkudo-zásokat kezdje meg; a kereskedelmi miniszter a resolu-tióval egyet ért s nyilatkozta, hogy e tekintetben a magyar kormánnyal megkezdte már alkudozásait, s ennek részéről a legbarátságosabb előzékenységgel ta-lálkozott. — A több rendbeli ingatlan állam vagyon el-adása iránti kormányi előterjesztés, így szintén az 1872-re eső ujjoncozási illeték iránti előterjesztés is harmadik olvasásban elfogadtatnak.

Lapszemle.

A „P. Napló“, midőn az új választási törvényja-vaslat tárgyalásakor az incompatibilitás fog szönyegre ho-zatni, figyelembe kívánja vétetni sajátosság viszonyainkat. Annyi független képestített elem, mennyi az országgyű-lésen szükségeltetik, nálunk nem található. Nem lehe-tend tehát a dolgozó szakképzett férfiakat a hivatali kar-ból egészen mellőzni. Az incompatibilitás tehát a hiva-tali állásnak csak bizonyos fokáig állapítandó meg. El nem fogadható az sem, hogy a hazai pénzintézeteknél alkalmazott pénzcipacitások az incompatibilitás által a működés teréről leszoríttassanak. Ily eljárás mellett csak az aristokratának már születésénél fogva kivált-ságotl helyzete részesülne még több előnyben a demok-ratia rovására. A hatóságok adminisztratív ügyekkel elfog-lalt tisztviselőinek azonban, ugy a tanfelügyelőknak, kik-nek annyi otthon a tendőfők, a képviselőség elfogadása meg nem engedhető.

A „P. Lloyd“, a horvát memorandumot elemezve, főhiányakint azt tünteti fel, hogy a kiegyezés jogérvényét megtámadja, mert annak létrehozásában Dalmátia és a határőrvidék nem vettek részt. Szerzői azonfólul megváll-ják, hogy nincsenek felhatalmazva egy az országot köte-

lező egyezmény megkötésére. A memorandum tartalmát illetően, a „Lloyd“ azt hiszi, hogy némely követelések megérdemelnék, hogy tekintetbe véssenek, ha szabatosabban praecisirozhatnának; ezek között azonban Dalmáciának rugóit és tényleges bekebelezését egyáltalán nem sorozhatni. El nem fogadható továbbá, hogy a bánon kívül még a három elkülönített közigazgatási ág élén álló tanácsosok is felelősök legyenek a horvát országgyűlésnek. A mi végre a pénzkérdést illeti, Lónyay az egész ország véleményének adott kifejezést, midőn a pénzügyi kettészakítása ellen egy a törvényhozás, mint az executiva terén, erőiesen tiltakozott. A magy. kormány által elfoglalandó álláspont tehát tisztán meg van jelölve: Viszsa kell utasítani minden kísérletet az 1868-i kiegyezés jogérvénye iránt, minden kísérlet, mely az e törvényben rendezett Magyar- és Horvátország közti viszony módosítására czélozna. Engedményeket lehet tenni az autonóm-ügyekre nézve, de e tekintetben is egyedül a kiegyezési törvény 70. §. legyen mérvado, a hol mondatik, hogy e kiegyezés, mit „közös alaptörvény“, külön sem a magyar, sem a horvát országgyűlés által nem tárgyalathatik, és megváltoztatása csak ugyanazon módon eszközölhető, a melyben az egyezmény köttetett, az az: valamennyi tényező közreműködésével.

A „Reform“ a horvát nemzeti párt emlékirata alkalmából figyelemzti a horvát nemzet vezéreit, hogy a magyar kormány a kiegyezés szükségét érezvén aziránt jó indulattal viseltetik. Eddig is csupán némely horvát tulzó nemzeti párti személyes ambícióján és a vizsályok folytonos szitogatásán mult, hogy a mindkét fél érdekében álló s sz. István birodalma egységét és a Horvátország szabadságát, haladását jólétét biztosító megállapodások létre nem jöhettek. Az országgyűlést, mely garantíát az egységre juthatásra nem nyújtott, a kormány-nak be kellett ugyan zárnia; de érzelmei azért a horvátok iránt őszintén a régi maradtak. Ezt be kellett látniok maguknak a horvátoknak is. Mihalovics, Keresztics és Mrazovics e héten ismét Budán kezdendik meg értekezleteiket a kormánnyal s csak tőlük s az uniopárttal való megállapodásuktól fog függni, hogy törekvéseiket valahára óhajtott siker koronázza.

A kolozsvári kereskedelmi és ipar-kamara jan. 25—29-ki közgyűléséről.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara e hó 25-én és folytatódólagosan 29-én tartott közgyűlésen tárgyalott ügyek közül kiemelhetjük a következőket: A helybeli kereskedelmi törvényszékhez — a kir. törvényszék elnöksége felszólítására — megválasztott hat ül-nökök, és pedig Biasini Domokos, Bogdán István, Dem-jén László, Fröhlich Vilmos, Gálgyóczy Károly és Nick-Ferencz urakat. — A Kolozsvártt állítandó ipar-iskola ügyében vélemény és tervezet-készítésre egy szűkebb körű bizottságot küldött ki. — A kamarák egyetemes gyűléséről a küldöttek által tett jelentést megnyugtató tudásul vette. — A Romániával kötendő kereskedelmi szerződés iránt felmerülhető óhajások szerkesztésére bizottságot nevezett ki, a melynek feladatává tette kü-lönösü a határszéli kereskedők és iparosok óhajításait kipihatólni. — Felterjesztést határozott a miniszterhez a m. évben kelt azon törvényezékek ellen, a mely szerint a belföldi váltók csak előre megbélyegzett kincstári ür-lapokon állíthatók ki; minden másként kiállított, bélyeg-jegyekkel már el is látott váltók nem-bélyegzeteknek tekintetvén. Ez intézkedést a kamara a forgalom érdeké-ben nyugtázónak, sok esetben merőben kivihellennek, sőt a kincstárnak nézve is károsnak tartja. Hasonlag fel-

terjesztést tett a kamara némi újabb s régebbi postai rendszabályok ügyében, mint például az utánvételi ösz-vegek megszorítása, a pénzes levelekről a postahivatal peocséjének elhagyása, az utánvételi szállítólevelek be-hozatala, a kézbesítési 3 krosz díj ellen. — A kolozsvári tanácsot újabb is felkérni határozta a vásárvám sze-dése körül tapasztalt visszaélések megszüntetésére. — Tudásul vette a miniszterium azon leiratát, a mely a gyógyszerészeket a kamarai választók sorából kitörlni rendeli, azonban kötelességének tartja rá mutatni azon ellenmondásra, a mely a miniszterium e tárgyban kelt tavalyi ellenkező és jelen rendelete közt van. A kamara azt hiszi, hogy a gyógyszerészet gyakorlata bizvást tekinthető a kereskedelem és ipar körébe tartozó üzlet-nek, s a mint egy vegyészeti gyár-, vagy bank igazgató-jának nem válik kisebbségére a kereskedelmi kamara választója és tagja lenni, noha legalább is annyit erő képességgel kell bírnia, mint egy gyógyszerésznek, ez utóbbiakon sem történt méltatlanság, midőn e körbe lettek sorozva. Egyébiránt a kamara kötelességének tartja a m. rendeletnek engedelmeskedni. — A kiállítási bizottság jelentést tett, hogy a gazd. egyesület még nem határozott a kiállítási bizottság szervezésére nézve, azon-ban valószínű, hogy a két egyet e ügyben kezdet fogva fog működni. A kamara egyébiránt a kiállítási ügyben addig újabb lépéseket nem tesz, a míg a központi orszá-gos bizottságtól részletes utasítást nem kap. — Hid-almás és Tóvis községek vásártartási kérvényét e gyűlés pártoló véleményel küldi vissza a miniszterium-hoz. — Hasonlag pártoló véleményrel terjesztette fel a B.-Hunyadon alakulóban lévő „kalotaszegi takarékpénztára alapszabályai tervezetét.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, február 1. 1872.

— Király ő felsége a magyar belügyminis-ter előterjesztése folytán háró Vécsey Józsefet, Szabolcsme-gye főispánját, ezen állástól — hű és buzgó szolgálata-inak teljes elismerése mellett — saját kérelmére fel-mentvén, helyébe gróf Vay Ádám, országgyűlési képviselőt Szabolcsmegye főispánjává kinevezte.

— Az erdélyi képviselőknek egy tekintélyes száma emlékiratot intézett Lónyay gr. miniszterelnökhöz melyben kifejezték azon közigazgatási, igazságszolgálat-si és más teendőket, melyeknek elmulasztása az er-délyi részekben sok nehézségekre és panaszra adott okot. Az emlékiratot Kemény Gábor br. Török Albert és Wächter Frigyes nyújtották át.

— A horvát nemzeti párt azon tagjainak egy része, kik a magyar miniszterelnökkel újabban meg-kezdett alkudozásokat vezetni fogják — a „Pester Lloyd“ értesülése szerint — már megérkeztek Pestre, a többiek ma, s holnap vártnak. Az ügy azon stadiumban van, hogy az eldöntés nem fog sokáig várni magára: mind-két részről már minden előggé megbeszélte, s éret-ten megfontoltatott; Lónyay is határozottan formulázta programját, s pár nap múlva fog kiderülni, elfogadják-e azt a nemzetiek vagy sem. Első esetben az unionisták, s nemzetiek a magyar miniszterelnök közbenjárása mel-let a jövő választásra kandidálendő követjelöltek fölöt is megegyeznének, s a nemzetieknek bizonyos személy-változásra vonatkozó követelésének is elég tétetnek.

— A honvédelmi miniszterium legújabbán elrendelte, hogy minden honvédkerületbe egy fő állat-orvos szállítandó be, hogy a lovakra való kellő felü-gyelet meglegyen.

— A külügyminiszterné mint drámabíráló. A „Ref.“ szerint valaki eredeti tragoediájának kéziratát azon kérelemmel küldé Andrassy Gyulánához, hogy ol-vassa el a magas grófné eme munkáját és elnéző bírálata után ajánló levél kíséretében küldje be a nemzeti színház igazgatóságának. Az ött-felvonásos tragoedia közelebb Pestre érkezett s a nemzeti színház drámabi-ráló bizottságának átadatott bírálat végett.

— A „Presse“ úgy értesül, hogy az osztrák hovéd-keretek e évben felállítatnak s a bécsi honvédelmi miniszterium az öltözékek megszerzésére 2 millió ft. pó-t-hitelt kér.

— A magyar hivatalnokegylet m. hó 28-án tartotta a budai tanácssteremben közgyűlését gróf Lónyay Menyhért elnöklése alatt. A választmány jelentéséből kitűnt, hogy az egyletnek tavaly 4 ezer forinton felül volt tiszta jövedelme. Az alapszabályok módosítása, mi-után ez a tagokkal későn lett közölve, a jövő ülésre halasztatott. A tisztviselők és az ellenőrző tanács új-ból megválasztott. Az ülésen Bónis Sámuel alelnök is jelen volt. A választmány ajánlatára a miniszterek, Somsich, Hollán Ernő és Gajzágó S. tiszteletbeli tagokká választattak.

— A Müncheni magyar egylet Hollán Ernőt tiszteletbeli tagjává választván, ezen alkalmából 100 frtot bocsátott az egylet rendelkezésére, hogy átutazó szegény honfitársakat segélyezzen.

— Benza Károlyt a pesti és kolozsvári nemzeti színházak egykori tagját, az európai hirre emelkedett énekesnő Benza Ida apját f. hó 30-án temették el Pes-ten. Szívhűdésben halt meg.

— Jókai Mórtól új beszély-kötet jelent meg az „Atheneum“ kiadásában a „Föld fölött és víz alatt“ cím-mel. Tartalmát képezik: „Párbaj istennel“, „A magyar Faust“, „Anök a tűzhely mellett“, „Két léghajós“ és „A csigák regénye.“ A kötet ára 1 frt. 40 kr.

— Furcsa pénzkereset. A newyorki kórházban egyik sebész Dr. W. Gibronnak két csonttörésben szen-vedő beteget mutatott, kik azzal szokták volt kényerőket keresni, hogy ha jó módú polgár könnyű szekerét látták közelíteni a lovak elébe dobált magukat, hogy letipor-tatásuk miatt fájdalompénzt követelhessenek a szeker tulajdonosán: ily módon testük majdnem minden csont-jait széttörték. Ez is megjárja amerikai humbugnak.

Borszék.

I. Az ember kötelessége a közért annyit tenni a meynyit szellemi és anyagi ereje enged, de mindenestre tenni csak ott, a hol képzettsége biztosíték, hogy jól tesz és így jogosultan tesz.

A ki élete azon korától fogva, a mely a tevékeny-ségre felszólít, mintegy negyven évig a természeti élet-és gyógymódnak élt gyakorlatilag, az erről megjelent érdemes munkákat ismeri nemcsak, de tanulmányozta is, az bizonynyal hivatva és jogosítva van a gyógyfürdőről írni, s azok állapotát — a körülményeket ismervén — bírálni.

A borszéki fürdő emelése felett örködni hivatott egyének, tavaly felszólítottak működém közre azon terv megállapításánál, melynek czélja hogy e fürdőhely ugyn-re-dezessék be, hogy annak alapján Borszék helyet fog-lalhasson ott a hová a természet állította; a világ legelső fürdői között.

Ez okból írok most is Borszék jelen állapotáról. Sajnos, hogy ki kell mondanom azt, miszerint Borszék két év óta márt fürdő hanyatlak.

1870-ben, minden e felett nyilvánult sajnálat da-czára fürdőmedenczévé alakították a legkedvesebb ivó forrás, a „Lobogó“ mellett, bár két fürdőmedence már létezett, 1871-ben sok ezer forintot költöttek arra, hogy a „Lobogó“ igen egyszerűen, nem akarom mondani a jó izlés rovására, újjan épült kerítésének tüvegéből terve-zett fedelére valami, isten tudja miféle tetőzetet állítsanak; ez által a fürdőtől, e jéghidegségű viztől elzárják a nap nélkülözhetlen világát, melegét.

Tavaly a fürdő orvosa Rákosi Béla ur megígérte volt, hogy minden erejéből arra fog törekedni, hogy a fürdővé alakított „Lobogó“-i ivó forrást rendeltetésének visszaadja; de ez abban maradt, s ma már Rákosi ur se létezik többé ama vidéken, elment, Budán nyert kedvezőbb állomást.

A nevezett orvos ur egyetértésével beletették az említett tervbe, hogy a „Lobogó“ közvetlen szomszéd-ságába építtessék gőzfürdők alkalmas helyiség, annál-inkább, mivel a gőzgép nemcsak létezik már, és így a többi építkezés kevésbé kerülend, hanem mivel elkerül-hetlen szükség a gőzfürdő arra, hogy a „Lobogó“-ban való fürdés kellemesebb, hatásosabbá tétessék, mert most akár hányan visszariadnak tőle. Ez az intézkedés okve-tetlen szükséges, mivel a mostani fürdés módja nemcsak kellemetlen, sőt — mint mondom — visszariasztó, tehát természetellenes, mi okon hatása sem lehet olyan, mintha a benne való fürdés kellemetessé tétetnék.

En leginkább azt óhajtanám, hogy a „Lobogó“-ban fürdés természetessé, kellemessé tétessék priznitzi izzasztás által, mivel ez természetesebb mint a gőz ál-tali izzasztás ez utóbbi izzasztási mód alkalmazható minden Borszékre gyűlő egyénnél míg a gőzfürdőt nem használhatja mindenki; de én a lehetent nem követel-lem; a priznitzi modort pedig itt kivinni lehetetlennek tartom míg vannak kik azt tulajdon nyilatkozatuk sze-rént — „testel-lélekkel ellenzik“

Szentgyörgyi József.

Nemzeti színház. Pénteken, február 2-án „Fekete orvos.“ Dráma 5 felvonásban.

Távíratí tudósítás a bécsi borszéről.

Jan. 29-ről: 5% Metalliques 62.70. 5% Nemzeti kölcsön 72.15. 1860-diki államkölcsön 106.50. Bank-részvények 852. Hitelrészvények 346.25. London 114. 35. Ezüst 112.90. Cs. kir. arany 5.43. Napoleondor 9.09.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 80.—. Temesi 78.—. Erdélyi 77.25. Horv.-Slavon —.—.

Id. felelős szerkesztő: Sándor János.

NYILTÉR.

(1868 óta) okleveles fogorvos

MÁTHÉ DOMOKOS,

Bécsből;

lak. jelen. Kolozsvártt e hó 20-ig az „Európa“-szálloda 5 és 6. sz. Rendel fog és szájbajokban szenvedőknek nap. d. e. 9—12-ig d. u. 2—5 óráig Szegénysorsuaknak ingyen.

Consultatiók és nyomtatott árjegyzé-kek mindenkinek gratis. 1—25

(386)

Pályázat.

Abrudbánya sz. kir. bányavárosban rend-szerített főorvosi állomás tisedes követ-keztében, melylyel 750 ft évi rendes fizetés 120 ft látortási díj, 100 ft szállásbér és kamarális szervezeti nyugdíj van összekötve, ezenel pályázati nyitattik.

Az ezen főorvosi állomásra pályázni szán-dékozó orvosudor urak folihvatnak szakkep-zettséggel és a román meg magyar nyelvbenei jártassággal igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat az „Abrudbánya-verespataki nehezek alap“ választmányának Abrudbányára, folyó évnek februárius hó 26-áig mint zár-határnapig beküldeni el ne mulasszák.

Az Abrudbánya-verespataki nehezek alap választmányától.

Abrudbányán, január hó 25. 1872.

Bálinth Simon, elnök.

(383)

4—6

Összeg egy részének beküldése mellett utánvétellel

Minden gép után irásbeli jóállás nyújtatik
KÖNYIG S.
Valódi fíjcsónnan fíjcsónnan
HAMBURG-AMÉRIKAI VARRÓCÉP-CYARI
KÖZPONTI-RAKTÁR
LÉTEZIK BÉCSBEN
Belváros Wallfischgasse 11 sz.
a Schwarzenbergstrasse Szögleten 4 sz.

Részlet fizetés mellett is

(387)

5—6

Csak 50 kr. mint egy sorsjegy árával nyerhetni

1000 arany

valóságos ércben;

e kisorsolás azonnal meg

200, 200, 100, 100 arany, 400 ezüst

forint, 3 eredeti hitelsorsjegy, s más sok

mű- és érték-tárgyból álló nyereményt

tartalmoz,

összesen

3000 nyereményt **60,000** ft értékben.

A huzás már 1872 február 13-án

fog történni.

5 sorsjegy vásárlói egyet ingyen kapnak.

Videki megnevelésűeknél kérelük az összeg

beküldése, valamint a nyeremény-lajstrom

megküldéséért 30 kr. melléktése.

A bécsi cs. kir. szab. kereskedelmi bank

váltótudója,

ezelőtt Sothen Jan. C.

13. Bécs, Graben 13.

E sorsjegyek, valamint az anyaira ked-

vett inasbrücki sorsjegyek és részletek is

kaphatók Kolozsvártt Kis József által.

„Kronos“

nyugdíj- és életbiztosítótársulat

PESTEN.

A l a p t ö k e:

két millió forint o. é.

Iroda: Váci-utca, a „vastuskóhoz“ I. emelet

A kik vezér-, fő-, vagy kerületi ügynökséget kívánnak vállalni, forduljanak ebbeli ajánlataikkal egyenesen az igazgatósághoz Pesten.

A „Kronos“ nyugdíj- és életbiztosító-társulat

P e s t e n

alapszabályait a magas magy. kir. miniszterium megerősítvén, üzleti tevékenységét nov. 15-én megkezdte. Biztosítási kombinatioink sokszerűsége, díjszabályaink jutányossága mellett az életben előforduló mindennemű biztosításokat a lehető legelőnyösebb feltételek mellett fogadunk el.

Megkötünk élet és halálesetre szóló biztosításokat, hozomány-biztosításokat, nyugdíjakat, a gyakorlati életből meritett s annak megfelelő huszonkét módozat szerint, egyben a **vasuti balesetek** elleni biztosítást is belevontuk hatáskörünkbe.

1872. január 1-jén hat

9—10

(336)

kölcsönös túlélési egylet

nyitunk meg, melyek leszámolása 14, 16, 18, 20, 22 és 24 év múlva fog eszközösbe vételni. — Ezek a takarékpénztár czélját a kölcsönös örökös előnyével kötik össze, mi által gyakran csekély betételek is tetemes tőkékké szaporodnak fel. Különösen a t. cz. szülők figyelmébe, kik gyermekeik jövőjét a leggyakorlatibb és legjövődmezőbb módon kívánják biztosítani, ajánlhatjuk ez utóbbi biztosítási módozatot.

Az igazgatóság.